

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/902 KARAR NO

: 2022/85

DAVACILAR : 1- Türk Dişhekimleri Birliği

VEKİLİ : 2- Ankara Dişhekimleri Odası Başkanlığı
: Av. Mustafa Güler -UETS[16445-44822-03957]

DAVALI : Ankara Valiliği / Ankara

VEKİLİ : Av. Emine Balcı

DAVANIN ÖZETİ : Davacılar tarafından, muayenehaneler ve diğer sağlık

kuruluşlarından, hasta verilerinin kayıt dışı ekonominin azaltılması amacıyla istenmesine ilişkin Ankara Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün 30/04/2021 tarih ve E-35123592-432.99-3236 sayılı işleminin; hukuka aykırı olduğu, kişisel sağlık verilerinin kayıtdışı ekonominin azaltılması amacıyla paylaşılmasının/işlenmesinin suç oluşturacağı, kayıt dışı ekonominin azaltılması amacıyla ilgilinin açık rızası alınmadan işlenemeyeceği, işleme dayanak alınan yönetmeliğin yürürlüğünün durdurulduğu ve anılan yönetmeliğin dişhekimleri ve ağız ve diş sağlığı hizmeti sunan özel sağlık kuruluşlarını kapsamadığı, dişhekimlerinden ancak istatistiki veri paylaşımı istenebileceği, bu istatistiki verilerin zaten paylaşıldığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davalı idare tarafından, 2019 yılı Cumhurbaşkanlığı yıllık

programının kayıt dışı ekonominin azaltılması programı uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kayıt dışı ekonomiyle mücadele eylem planının hazırlandığı, sağlık kuruluşlarında gerçekleştirilen muayene, reçete, aşı, izlem gibi sağlık hizmetlerinin kayıt altına alınması için muayene bilgi yönetim sisteminin (MBYS) oluşturulduğu, bu kapsamda Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrası ile düzenleme getirildiği, Sağlık Bakanlığı'nın 07/07/2020 tarihli yazısı ile tüm illerde hizmet veren özel muayenehaneler ve özel diş muayenehanelerinin 01/07/2020 tarihi itibarıyla MBYS'ye entegre olmaları gerektiğinin il müdürlüklerine bildirildiği, Danıştay kararı ile anılan yönetmelik hükmünün yürütmesinin durdurulması üzerine Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği, bu yönetmeliğe karşı açılan davaların reddedildiği, kişisel sağlık verilerinin kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının yönetimi ve planlanması amaçlarıyla ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebileceği, işlemin hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/902

KARAR NO : 2022/85

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 3. İdare Mahkemesi'nce, duruşma için önceden belirlenen ve taraflara bildirilen 05/01/2022 tarihli duruşmaya davacı Türk Dişhekimleri Birliği Genel Saymanı Tolga Kutal, davacı Ankara Dişhekimleri Odası Başkanı Faik Serhat Özsoy ve davacılar vekili Av. Mustafa Güler ile davalı idare vekili Av. Emine Balcı'nın geldikleri görülmüş olup, yapılan açık duruşmada taraflara usulüne uygun söz verilip dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek, dava dosyası incelenmek suretiyle gereği görüldü.

Dava, davacılar tarafından, muayenehaneler ve diğer sağlık kuruluşlarından, hasta verilerinin kayıt dışı ekonominin azaltılması amacıyla istenmesine ilişkin Ankara Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün 30/04/2021 tarih ve E-35123592-432.99-3236 sayılı işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

07/04/2016 tarih ve 29677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun "Amaç" başlıklı **1. maddesinde**, "Bu Kanunun amacı, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir." hükmüne, "Kişisel verilerin işlenme şartları" başlıklı **5. maddesinde**, "(1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez..." hükmüne, "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları" başlıklı **6. maddesinde ise**, "(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir. (2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır. (3) Birinci fıkrada sayılan sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler, kanunlarda öngörülen hâllerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. (4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır." hükmüne yer verilmiştir.

10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Görevler" başlıklı **352. maddesinde**, "(1) Herkesin bedenî, zihnî ve sosyal bakımdan tam bir iyilik hâli içinde hayatını sürdürmesini sağlamak amacıyla, Sağlık Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır: a) Halk sağlığının korunması ve geliştirilmesi, hastalık risklerinin azaltılması ve önlenmesi için çalışmalar yapmak...e) İnsan gücünde ve maddî kaynaklarda tasarruf sağlamak ve verimi artırmak, sağlık insan gücünün ülke sathında dengeli dağılımını sağlamak ve bütün paydaşlar arasında işbirliğini gerçekleştirmek suretiyle yurt sathında eşit, kaliteli ve verimli hizmet sunumunu sağlamak..." hükmüne, "Bilgi toplama, işleme ve paylaşma yetkisi" başlıklı **378.**

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/902

KARAR NO : 2022/85

maddesinde ise, "(1) Sağlık hizmeti almak üzere, kamu veya özel sağlık kuruluşları ile sağlık mesleği mensuplarına müracaat edenlerin, sağlık hizmetinin gereği olarak vermek zorunda oldukları veya kendilerine verilen hizmete ilişkin kişisel verileri işlenebilir. 2) Sağlık hizmetinin verilmesi, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması ve maliyetlerin hesaplanması amacıyla Bakanlık, birinci fıkra kapsamında elde edilen verileri alarak işleyebilir. Bu veriler, Kişisel Verilerin Korunması Kanununda öngörülen şartlar dışında aktarılamaz. (3) Bakanlık, ikinci fıkra gereğince toplanan ve işlenen kişisel verilere, ilgili kişilerin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin erişimlerini sağlayacak bir sistem kurar...(6) Kişisel sağlık verilerinin işlenmesi, güvenliği ve bu maddenin uygulanması ile ilgili diğer hususlar Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir." hükmüne yer verilmiştir.

15/02/2008 tarih ve 26788 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin Danıştay Onuncu Dairesi'nin 29/12/2020 tarih ve E.2019/7114, K.2020/7147 sayılı kararı ile iptal edilen ve dava konusu işlemin dayanağını teşkil eden "Kayıt ve defterler" başlıklı **27. maddesinin 8. fıkrasında,** "Sağlık kuruluşları tarafından kayıt altına alınan kişisel sağlık verileri, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa uygun bir şekilde işlenir ve Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun bir şekilde merkezi sağlık veri sistemine aktarılır. Bakanlık tarafından kurulan kayıt ve bildirim sistemine ve Bakanlıkça yapılacak diğer iş ve işlemlere esas olmak üzere, istenilen bilgi ve belgelerin Bakanlığa gönderilmesi zorunludur." hükmüne yer verilmiştir.

03/02/2015 tarih ve 29256 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin "Kayıt sistemi" başlıklı **24. maddesinin 7. fıkrasında,** "Sağlık kuruluşları, kuruluştaki sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin istatistiki verileri belirlenen formata uygun şekilde ve belirli aralıklarla Bakanlığa gönderir." hükmüne yer verilmiştir.

21/06/2019 tarih ve 30808 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmeliğin "Genel ilke ve esaslar" başlıklı **5. maddesinde,** "(1) Kişisel verilerin işlenmesinde Kanunun 4 üncü **maddesinde** yer alan genel ilkeler başta olmak üzere, Kanunda yer alan bütün esaslara riayet edilir. (2) Herkesin sağlık durumunun takip edilebilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha etkin ve hızlı şekilde yürütülmesi maksadıyla, Bakanlık ile bağlı ve ilgili kuruluşlarınca gerekli kayıt ve bildirim sistemi kurulur..." hükmüne, "Yaptırım" başlıklı **21. maddesinin 3. fıkrasında ise,** "Merkezi sağlık veri sistemine Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun bir **şekilde** veri gönderimi yapmayan sağlık hizmeti sunucularına, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun Ek 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre işlem tesis edilir." hükmüne yer verilmiştir.

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/902

KARAR NO : 2022/85

Dava dosyasının incelenmesinden, 27/10/2018 tarih ve 30578 sayılı 1 inci mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programının "Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı" başlığı altında yer alan 239. tedbir ile açıklanan İkinci 100 Günlük İcraat Programı uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planının hazırlandığı, sağlık kuruluşlarında yapılan muayene, reçete, aşı, izlem gibi sağlık hizmetlerini kayıt altına almak ve takibini yapmak için Bakanlık tarafından Muayene Bilgi Yönetim Sisteminin (MBYS) geliştirildiği, eylem planı kapsamında özel muayenehanesi olan hekimler ile dış hekimlerinin özel dış muayenehanesi, özel ağız diş sağlığı polikliniği ve özel ağız diş sağlığı merkezlerinde yapmış oldukları iş ve işlemlerin MBYS'ye kayıt edilmesi için Ayakta Teşhis Ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrası ile düzenleme getirildiği, Danıştay Onbeşinci Dairesi'nin 15/01/2019 tarih ve E.2018/530 sayılı kararı ile anılan düzenlemenin yürütmesinin durdurulduğu, 21/06/2019 tarihinde Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği, Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı kapsamında 01/07/2020 tarihi itibarı ile tüm iller bünyesinde hizmet veren özel muayenehaneler, özel dış muayenehaneleri, özel ağız diş sağlığı poliklinikleri ve özel ağız diş sağlığı merkezlerinden MBYS'ye entegre olanların sisteme devamı ve yaptıkları iş ve işlemlere ait sağlıklı veri gönderilmesinin sağlanması, sisteme entegre olmayanların 01/09/2020 tarihine kadar MBYS'ye entegre olmaları ve sağlıklı veri gönderilmesinin sağlanması konusunda Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 07/07/2020 tarihli yazısı ile il sağlık müdürlüklerine talimat verildiği, Danıştay Onuncu Dairesi'nin 29/12/2020 tarih ve E.2019/7114, K.2020/7147 sayılı kararı ile Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrasında yapılan değişikliğin iptaline karar verildiği, Sağlık Bakanlığının 07/07/2020 tarihli yazısı uyarınca dava konusu işlemle özel muayenehaneler, özel dış muayenehaneleri, özel ağız ve diş sağlığı poliklinikleri ve özel ağız diş sağlığı merkezlerinin MBYS'ye entegre olarak gerçekleştirdikleri işlemlerin sisteme girişinin yapılmasının istenilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

6698 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen hükümlerinin değerlendirilmesinden, kanunun 3. maddesinde kişisel verinin tanımı yapılp 5. maddesinde kişisel verilerin işlenmesinin şartları belirtildikten sonra 6. maddesinde özel nitelikli kişisel verilerin sayıldığı, bu suretle kişisel veriler bakımından ikili bir ayrıma giderek bir takım kişisel verileri özel nitelikli olarak belirlediği, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin şartları da ayrıca düzenlediği, sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin diğer özel nitelikli kişisel verilerden de farklı olarak düzenlendiği görülmektedir.

Bu durumda, kanun koyucunun özel nitelikli kişisel veri olarak belirlediği sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin işlenmesinin de diğer kişisel verilerden farklı şartlara tabi olduğu anlaşılmaktadır.

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/902

KARAR NO : 2022/85

Uyuşmazlıkta, 2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programının "Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı" kapsamında başlatılan süreç neticesinde, kayıt dışı ekonomi ile mücadele amacı ile Muayene Bilgi Yönetim Sistemi kurularak özel muayenehaneler, özel dış muayenehaneleri, özel ağız ve diş sağlığı poliklinikleri ve özel ağız diş sağlığı merkezlerinin Muayene Bilgi Yönetim Sistemine entegre olarak gerçekleştirdikleri işlemlerin sisteme girişinin yapılmasının istenildiği, kanunun 6. maddesinde sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebileceğinin belirtildiği hususları birlikte değerlendirildiğinde; kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin kanunda belirtilen haller arasında yer almadığı, bu hususun kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi veya sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi kapsamında değerlendirilemeyeceği anlaşıldığından, özel muayenehanelerin, özel dış muayenehanelerinin, özel ağız ve diş sağlığı polikliniklerinin ve özel ağız diş sağlığı merkezlerinin kayıt dışı ekonomiyle mücadele için gerçekleştirdikleri işlemleri ve ilgililerin sağlığa ilişkin özel nitelikli kişisel verilerinin Muayene Bilgi Yönetim Sistemine işlenmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuki isabet bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Öte yandan, dava konusu işleme dayanak teşkil eden Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 27. maddesinin 8. fıkrasında yapılan değişikliğin Danıştay Onuncu Dairesi'nin 29/12/2020 tarih ve E.2019/7114, K.2020/7147 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine dava konusu işlemin dayanağının da kalmadığı daha sonra yürürlüğe girmiş olan Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmeliğin de dava konusu işlemin dayanağı olamayacağı açık olduğu cihetle dava kanosu işlemde bu yönden de hukuki isabet bulunmadığı ortadadır.

Açıklanan nedenlerle, **dava konusu işlemin iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 551,40-TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için belirlenen 3.890,00.-TL avukatlık ücretinin davalı idare tarafından davacılara ödenmesine, posta ücreti avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra mahkememizce re'sen davacılara iadesine, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren (30) gün içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne istinaf yolu açık olmak üzere, **19/01/2022** tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
SALİM CİVAN
38446

Üye
SILA ÖKTEN
207518

Üye
MEHMET AY
251522

T.C.
ANKARA
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/902

KARAR NO : 2022/85

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvurma Harcı : 59,30 TL Karar Harcı :
59,30 TL

Y.D. Harcı : 97,70 TL

Y.D. İtiraz Harcı: 162,10 TL

Vekalet Harcı : 17,00 TL

Posta Gideri : 156,00 TL

TOPLAM : 551,40 TL